

RAPORT KOŃCOWY Z EWALUACJI ZEWNĘTRZNEJ LOKALNEJ STRATEGII ROZWOJU LOKALNEJ GRUPY DZIAŁANIA „UJŚCIE BARYCZY”

SPIS TREŚCI

I. WPROWADZENIE.....	3
I.1. Główne informacje o Lokalnej Grupie Działania „Ujście Baryczy”	3
I.2. Główne założenia Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Ujście Baryczy”	5
I.3. Cele i zakres ewaluacji.....	9
II. Metodologia badań – źródła	12
III. Ocena wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju	15
III.1. Operacje realizowane indywidualnie	16
III.2. Projekty grantowe	18
III. 3 Projekty współpracy	20
III.4. Podsumowanie	21
III.2.Stopień osiągniętych wskaźników.....	22
III.3. Wyniki wywiadów przeprowadzonych z beneficjentami	31
III.4. Ocena funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania	34
IV. Wnioski i rekomendacje.....	38
BIBLIOGRAFIA/ŹRÓDŁA	43
SPIS RYCIN	44
SPIS TABEL	45

I. WPROWADZENIE

Instytucje odpowiedzialne za wdrażanie środków unijnych podejmują szereg działań dążących do usprawnienia systemem zarządzania. Ma on zmienić tradycyjne pojmowanie zarządzania, które powinno być zorientowane na zadania i wyniki. Wszelkie programy realizowane w ramach nowoczesnego zarządzania powinny podlegać ciągłej kontroli oraz możliwości dostosowania do zmieniającego się otoczenia i warunków. Dlatego też jednym z narzędzi służących stałemu doskonaleniu procesu realizacji polityki rozwoju jest ewaluacja („Ewaluacja...”, 2012). Jest to „systematyczne badanie, prowadzone z użyciem zróżnicowanych metod, złożone ze zbierania danych, analizy, oceny oraz informowania o wynikach. Jego celem jest oszacowanie (w odniesieniu do jasno sformułowanych kryteriów) jakości i wartości procesu oraz efektów wdrażania interwencji publicznych” („Ewaluacja...”, 2012, s. 12).

Rodzaje ewaluacji wydziela się w oparciu o czas jej realizacji względem okresu realizacji danego programu:

- ewaluacja *ex-ante* – ewaluacja realizowana przez planowaną interwencją. Ma na celu ocenić szanse osiągnięcia zakładanych celów;
- ewaluacja *on-going* lub *mid-term* – ewaluacja realizowana w trakcie wdrażania danego programu. Skupia się na ocenie doraźnych problemów oraz na sprawności i efektywności podejmowanych działań w ramach wdrażania interwencji;
- ewaluacja *ex-post* – badanie mające na celu ocenę znaczenie zrealizowanego programu po jego zakończeniu i w kontekście realnie osiągniętych efektów.

Ewaluacja będąca przedmiotem niniejszego raportu realizowana jest na zakończenie wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju dla Lokalnej Grupy Działania „Ujście Baryczy”. Dlatego też jej charakter, zakres tematyczny, kryteria oraz dobór narzędzi badawczych dostosowany jest do założeń realizacji ewaluacji *ex-post*.

I.1. Główne informacje o Lokalnej Grupie Działania „Ujście Baryczy”

Lokalna Grupa Działania „Ujście Baryczy” powstała w odpowiedzi na wyzwania stawiane regionom w związku z koniecznością integracji działań i pobudzania inicjatyw lokalnych na rzecz poprawy jakości życia mieszkańców. Początek budowania partnerstwa związany jest z inicjatywą władz i mieszkańców gmin Góra, Niechlów, Wąsosz oraz Powiatu Górowskiego, w celu wdrażania i realizacji programu Leader w Powiecie Górowskim. Grupa zaangażowana w proces budowania partnerstwa składała się z osób, zaangażowanych w pracę nad strategią rozwoju, reprezentujących sektor publiczny,

społeczny i gospodarczy. W ramach prac tej grupy wypracowane zostały zapisy statutu, zorganizowane spotkanie założycielskie, na którym wybrano organy stowarzyszenia oraz przeprowadzono proces rejestracji Lokalnej Grupy Działania.

LGD „UJŚCIE BARYCZY” działa w formie stowarzyszenia. W Krajowym Rejestrze Sądowym zarejestrowana została pod numerem: 0000313176 w dniu 8 września 2008 roku. LGD jest partnerstwem trójsektorowym, tzn. jego członkami są osoby reprezentujące 3 sektory: publiczny, gospodarczy i społeczny. Członkami Stowarzyszenia są osoby fizyczne, członkowie zwyczajni, w tym osoby prawne, w tym jednostki samorządu terytorialnego, z wyłączeniem województw, przedsiębiorcy, stowarzyszenia oraz mieszkańcy. Najwyższym organem w Stowarzyszeniu jest Walne Zebranie Członków, wewnętrznym organem kontrolnym jest Komisja Rewizyjna, organem decyzyjnym Rada, która dokonuje wyboru operacji realizowanych w ramach LSR oraz ustala kwoty wsparcia. Nadzór nad LGD sprawuje Marszałek Województwa Dolnośląskiego.

Obszar LGD Ujście Baryczy obejmuje 3 gminy województwa dolnośląskiego wchodzące w skład powiatu górowskiego – Góra, Niechlów oraz Wąsosz. Teren ten położony jest w północnej części województwa dolnośląskiego. Obszar położony jest na styku 3 województw – wielkopolskiego, lubuskiego i dolnośląskiego. Graniczy od północy i północnego – wschodu z gminami powiatu leszczyńskiego i rawickiego (województwo wielkopolskie), od zachodu z powiatem wschowskim (województwo lubuskie) oraz gminami Jemielno, Głogów, Pęcław, Żmigród, Prusice, Rudna - położonymi w województwie dolnośląskim.

Wszystkie gminy partnerstwa należą do zlewni rzeki Baryczy prawostronnego dopływu rzeki Odry.

W ramach prowadzonych prac nad Strategia LGD została opracowana analiza SWOT. W opracowanie analizy SWOT zaangażowana została lokalna społeczność, w tym przedstawiciele wszystkich sektorów, na których oparte jest działanie LGD, tj. przedstawiciele sektora społecznego, publicznego, gospodarczego oraz mieszkańców. Dzięki przeprowadzonym spotkaniom w poszczególnych gminach, w poniższej analizie uwzględniono rekomendacje, opinie i uwagi lokalnych społeczności.

Tabela 1 Analiza SWOT LGD Ujście Baryczny

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
Na podstawie analizy mocnych stron zauważamy, że LGD Ujście Baryczny to obszar o dużych walorach przyrodniczych i krajobrazowych oraz dobrym stanie środowiska naturalnego, bogatych i różnorodnych zasobach dziedzictwa kulturowego (m.in. unikalne zabytki, kościoły). Potencjał ludzki (m.in. duża ilość artystów lokalnych, organizacji pozarządowych) oraz zaangażowanie szkół, parafii czy NGO stanowi atut regionu	Najbardziej znaczący jest bardzo wysoki poziom bezrobocia o charakterze strukturalnym (skutkująca ubóstwem) oraz niedostateczna ilość miejsc pracy. Coraz to większym i narastającym problemem staje się również niekorzystna struktura demograficzna (starzenie się społeczeństwa), a także duży odsetek mieszkańców zagrożonych wykluczeniem społecznym i ubóstwem. Innym czynnikiem osłabiającym rozwój regionu jest również słaba promocja oraz niewystarczające umiejętności pozyskiwania funduszy przez mieszkańców, a także niska świadomość mieszkańców obszaru w wielu dziedzinach.
SZANSE	ZAGROŻENIA
Szansa dla regionu jest możliwość rozwoju w zakresie turystyki (turystyka konna, rowerowa, kajakowa – stworzenie szlaków, budowa ścieżek), produkcji żywności ekologicznej, wykorzystania potencjału kulturowo-historycznego w oparciu o fundusze UE.	Podstawowe zagrożenie to dalszy odpływ ludzi młodych i wykształconych, starzejące się społeczeństwo, kurczące się zasoby społeczne w kontekście rosnącego bezrobocia na obszarze, który stanowi peryferie regionu.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Lokalnej Strategii Rozwoju Ujście Baryczny

I.2. Główne założenia Lokalnej Strategii Rozwoju LGD „Ujście Baryczny”

LSR są przejawem rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność (dalej RLKS). Podejście to w warunkach polskich jest wspierane i finansowane przede wszystkim w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (PROW). RLKS polega przede wszystkim na umożliwieniu społeczności lokalnej wyrażenia swoich problemów i oczekiwań w formie strategii rozwoju (LSR) a następnie jej realizacji – wyborze projektów, które uzyskują dofinansowanie przede wszystkim z PROW. Istotą LSR jest łączenie i wykorzystywanie na drodze do rozwoju lokalnych zasobów, m.in. ludzkich, naturalnych, kulturowych, historycznych oraz wiedzy i umiejętności przedstawicieli trzech sektorów: publicznego, gospodarczego i społecznego. Zakończenie realizacji LSR jest momentem, w którym należy dokonać podsumowania osiągniętych efektów – wpływu LSR na rozwój lokalny, zaspokojenia potrzeb społecznych.

Lokalna Strategia Rozwoju LGD „Ujście Baryczy” jest dokumentem mającym na celu integrację działań na rzecz rozwoju partnerstwa pomiędzy trzema sektorami: publicznym, społecznym i gospodarczym. Działania te mają na celu zwiększenie spójności terytorialnej, zwiększenie poczucia tożsamości terytorialnej, odpowiedzialności za najbliższe otoczenie oraz poprawę jakości życia mieszkańców. Tym samym, ma na celu wskazać kluczowe kierunki prowadzące do stworzenia przez mieszkańców i dla mieszkańców właściwych i atrakcyjnych warunków do życia.

Wszelkim przedsięwzięciom podejmowanym na terenie objętym Lokalną Grupą Działania przyświeca dążenie do realizacji trzech głównych następujących celów:

Cel ogólny 1: „Rozwój turystyki i rekreacji na obszarze Ujścia Baryczy” jest odpowiedzią na mocne strony regionu w postaci niebywałego potencjału turystycznego (bogactwo walorów przyrodniczych, kulturalnych, historycznych) oraz zgłaszane słabe strony w zakresie słabego wykorzystania walorów turystycznych i rekreacyjnych regionu, słabej jego promocji, dewastacji zabytków i infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej i kulturalnej.

Cel ogólny 2: „Zmniejszenie emigracji zarobkowej mieszkańców Ujścia Baryczy” wynika ze wskazywanych na każdym etapie konsultacji społecznych problemów niedostatecznej ilości miejsc pracy w regionie, wysokiego poziomu bezrobocia o charakterze strukturalnym, niewielkiej ilości przedsiębiorstw lokalnych oraz małej gotowości do podejmowania zatrudnienia.

Cel ogólny 3: „Wzmocnienie kapitału społecznego i aktywizacja mieszkańców”.

Realizacji tak ambitnego zamierzenia przyświecać mają cele szczegółowe, które zagregowane zostały w dokumencie Lokalnej Strategii Rozwoju w postaci następujących przedsięwzięć co przedstawia poniższa tabela:

Tabela 2 Cele szczegółowe dla LGD Ujście Baryczy

CELE OGÓLNE	CELE SZCZEGÓŁOWE	PRZEDSIĘWZIĘCIA
C.O.1. Rozwój turystyki i rekreacji na obszarze Ujścia Baryczy	C.S.1.1 Zachowanie dziedzictwa lokalnego	P1: Obiekty dziedzictwa lokalnego wizytówką Ujścia Baryczy
		P2: Doposażenie podmiotów kultywujących dziedzictwo lokalne
	C.S.1.2 Wypromowanie obszaru Ujścia Baryczy	P3: Aktywna promocja Ujścia Baryczy
		P4: Promujemy obszar Ujścia Baryczy
	C.S.1.3 Wzbogacenie oferty turystycznej i rekreacyjnej obszaru	P5: Turystyka i rekreacja w Ujściu Baryczy
		P6: Infrastruktura turystyczna i

		rekreacyjna
		P7: Informacja turystyczna
C.O.2 Zmniejszenie emigracji zarobkowej mieszkańców Ujścia Baryczy	C.S.2.1 Tworzenie i utrzymanie miejsc pracy na obszarze Ujścia Baryczy	P8: Przedsiębiorczość w Ujściu Baryczy
C.O.3 Wzmocnienie kapitału społecznego i aktywizacja mieszkańców	C.S.3.1 Podnoszenie umiejętności ludności Ujścia Baryczy	P9: Mieszkańcy Ujścia Baryczy podnoszą swoje umiejętności
		P10: Ekologia w Ujściu Baryczy
		P11: Mieszkańcy wizytówką Ujścia Baryczy
	C.S.3.2 Wsparcie aktywności społecznej mieszkańców Ujścia Baryczy	P12: Ujście Baryczy aktywnie
		P13: Alternatywne formy spędzania czasu w Ujściu Baryczy
		P14: Centra aktywności społecznej na wsiach
		P15: Smart village

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Lokalnej Strategii Rozwoju Ujście Baryczy

W strategii zaplanowano również poziom osiągnięcia poszczególnych produktów i rezultatów przypisanym danym przedsięwzięciom i działaniom, co zawiera tabela nr 2.

Tabela 3 Wskaźniki produktu dla LGD Ujście Baryczy

NAZWA WSKAŹNIKA PRODUKTU	JEDNOSTKA MIARA	PLANOWANA WARTOŚĆ DO OSIĄGNIĘCIA
Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim	Sztuka	3
Liczba zrealizowanych operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego	Sztuka	3
Liczba podmiotów wspartych w ramach operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego	Sztuka	3
Liczba wydawnictw promujących obszar Ujścia Baryczy	Sztuka	3
Liczba wydarzeń / imprez	Sztuka	9
Ilość rodzajów materiałów promujących obszar Ujścia Baryczy	Sztuka	5
Liczba wydawnictw promujących obszar Ujścia Baryczy	Sztuka	1
Liczba spotkań / wydarzeń adresowanych do mieszkańców	Sztuka	3
Liczba zrealizowanych projektów współpracy	Sztuka	1
Liczba zrealizowanych projektów współpracy	Sztuka	3
Liczba stron internetowych/ podstron w portalach społecznościowych	Sztuka	2

promujących obszar UB		
Liczba wydawnictw promujących obszar Ujścia Baryczy	Sztuka	4
Liczba spotkań / wydarzeń adresowanych do mieszkańców	Sztuka	5
Ilość rodzajów materiałów promujących obszar Ujścia Baryczy	Sztuka	8
Liczba nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	Sztuka	7
liczba nowych/przebudowanych obiektów służących turystyce rowerowej	Sztuka	1
Liczba przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	Sztuka	2
Liczba nowych/przebudowanych/ zmodernizowanych obiektów służących rekreacji mieszkańców, zagospodarowania terenu na potrzeby rekreacji	Sztuka	4
Ilość uruchomionych punktów informacji turystycznej	Sztuka	1
Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	Sztuka	27
Liczba utworzonych miejsc pracy dla osób defaworyzowanych na rynku pracy	Sztuka	10
Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	Sztuka	4
Liczba utrzymanych miejsc pracy dla osób defaworyzowanych na rynku pracy	Sztuka	3
Liczba szkoleń	Sztuka	3
Liczba wydawnictw	Sztuka	1
Liczba wydarzeń	Sztuka	3
Liczba LGD uczestniczących w projekcie współpracy	Sztuka	3
Liczba spotkań / wydarzeń adresowanych do mieszkańców	Sztuka	36
Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD	Sztuka	30
Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD	Sztuka	80
Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	Sztuka	100
Liczba spotkań / wydarzeń adresowanych do mieszkańców	Sztuka	5
Liczba spotkań / wydarzeń adresowanych do mieszkańców	Sztuka	15
Liczba wydarzeń / imprez	Sztuka	4
Liczba centrów aktywności społecznej objętych dofinansowaniem	Sztuka	4
Liczba powierzonych grantów dot. przygotowania koncepcji smart village	Sztuka	5

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Lokalnej Strategii Rozwoju Ujście Baryczy

Tabela 4 Wskaźniki rezultatu dla LGD Ujście Baryczy

NAZWA WSKAŹNIKA REZULTATU	JEDNOSTKA MIARA	PLANOWANA WARTOŚĆ DO OSIĄGNIĘCIA
Liczba osób odwiedzających zrewitalizowane obiekty	osoba	500
Liczba osób korzystających z efektów wyposażenia podmiotów dziedzictwa lokalnego	osoba	100
Liczba odbiorców wydawnictw promujących obszar Ujścia Baryczy	sztuka	4500
Liczba uczestników wydarzeń promujących obszar	osoba	1000
Liczba odbiorców materiałów promocyjnych	sztuka	1800
Liczba odwiedzin strony internetowej LGD	sztuka	5000

Liczba osób biorących udział w realizacji projektu współpracy	osoba	50
Ilość osób korzystających z miejsc rekreacyjnych/małej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej	osoba	500
Ilość osób korzystających z nowoutworzonych/przebudowanych obiektów rekreacyjnych	osoba	300
Ilość osób korzystających z informacji turystycznej	osoba	1000
Liczba utworzonych miejsc pracy	pełny etat średnioroczny	27
Liczba utrzymanych miejsc pracy	pełny etat średnioroczny	10
Liczba osób, które uczestniczyły w szkoleniach	osoba	500
Ilość osób pozytywnie oceniających szkolenia/warsztaty	osoba	290
Ilość osób uczestniczących w wydarzeniach wspierających aktywność społeczną mieszkańców i oferujących alternatywne formy spędzania czasu wolnego	osoba	630
Ilość osób korzystających z centrów aktywności społecznej	osoba	500
Liczba osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego w biurze LGD	osoba	14
Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno-konsultacyjnych	osoba	45
Liczba osób zadowolonych ze spotkań przeprowadzonych przez LGD	osoba	40

Źródło: Opracowanie własne na podstawie Lokalnej Strategii Rozwoju Ujście Baryczy

I.3. Cele i zakres ewaluacji

Lokalna Grupa Działania „Ujście Baryczy” jest obecnie na etapie końcowym realizacji Strategii w okresie programowania 2014-2022. Jest to kluczowy moment na ocenę postępów w jej wdrażaniu w kontekście zmieniających się warunków społeczno – gospodarczych oraz konieczności zapewnienia właściwej efektywności działań.

Głównym celem badania jest identyfikacja i ocena efektów realizacji LSR Lokalnej Grupy Działania. Jego osiągnięcie wymaga:

- odniesienia się do danych monitoringowych pokazujących stopień osiągnięcia celów LSR i wyjaśnienia ewentualnych odchyłeń od wartości zakładanych, a także oceny, na ile obserwowane wyniki można uznać za satysfakcjonujące;
- zweryfikowania, w jakim stopniu cele LSR odpowiadały na lokalne potrzeby i w jakim stopniu potrzeby te zostały zaspokojone;
- oszacowania wpływu realizacji LSR na rozwój lokalny i wyjaśnienia mechanizmów tego wpływu.

Tym samym niniejszy raport odpowiada na pytania:

Zakres badania:

Ocena wpływu na główny cel LSR (jeśli inny niż obszary poniżej)

- Jaki jest stopień osiągnięcia celu głównego i przypisanych do niego wskaźników LSR?

Ocena wpływu na kapitał społeczny

- Jaki jest wpływ LSR na kapitał społeczny, w tym w szczególności na aktywność społeczną, zaangażowanie w sprawy lokalne?
- W jaki sposób należałoby wspierać rozwój kapitału społecznego w przyszłości?

Przedsiębiorczość

- W jakim stopniu realizacja LSR przyczyniła się do rozwoju przedsiębiorczości?
- Czy i w jaki sposób wspieranie przedsiębiorczości w ramach kolejnych edycji LSR jest wskazane?

Turystyka i dziedzictwo kulturowe

- W jakim stopniu LSR przyczyniła się do budowania lokalnego potencjału w zakresie turystyki i dziedzictwa kulturowego?
- W jakich kierunkach należy wspierać rozwój lokalnego potencjału turystycznego?

Grupy defaworyzowane

- Czy w LSR właściwie zdefiniowano grupy defaworyzowane oraz czy realizowane w ramach LSR działania odpowiadały na potrzeby tych grup?
- Jaki był wpływ LSR na poziom ubóstwa i wykluczenia społecznego?
- Jakie działania należy podejmować w skali lokalnej na rzecz ograniczania ubóstwa i wykluczenia społecznego?

Innowacyjność

- W jakim stopniu projekty realizowane w ramach LSR były innowacyjne?
- Jakie można wyróżnić typy innowacji powstałych w ramach LSR?

Projekty współpracy

- Jaka była skuteczność i efekty działania wdrażania projektów współpracy?
- Jaką formę i zakres powinny przyjmować projekty współpracy w przyszłości?

Ocena funkcjonowania LGD

- Czy sposób działania partnerów w ramach LGD pozwalał na efektywną i skuteczną realizację LSR?
- Jaka jest skuteczność i efektywność działań biura LGD (animacyjnych, informacyjno-promocyjnych, doradczych)?
- Jakie zmiany należy wprowadzić w działaniach LGD by skuteczniej realizowała LSR?

Ocena procesu wdrażania

- Czy realizacja finansowa i rzeczowa LSR odbywała się zgodnie z planem?

- Czy procedury naboru, wyboru i realizacji projektów były wystarczająco przejrzyste i przyjazne dla beneficjentów?
- Czy kryteria pozwalały na wybór najlepszych projektów (spójnych z celami LSR)?
- Czy przyjęty system wskaźników pozwalał na zebranie wystarczających informacji o procesie realizacji LSR i jej rezultatach?

Wartość dodana podejścia LEADER

- Czy działalność LGD wpływa na poprawę komunikacji pomiędzy różnymi aktorami, budowanie powiązań między nimi i sieciowanie?
- Czy stworzony dzięki wsparciu w ramach LSR potencjał rozwojowy jest w dostateczny sposób wykorzystywany i promowany?
- Czy projekty realizowane w ramach LSR są spójne ze zidentyfikowanym potencjałem rozwojowym obszaru objętego LSR i czy te projekty przyczyniają się do jego wzmocnienia?
- Czy przeprowadzone w ramach LSR inwestycje są komplementarne względem siebie lub względem wiodącego projektu/tematu określonego w LSR?

II. Metodologia badań – źródła

Ocena efektywności wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju wymaga zastosowania szeregu metod badawczych. Ich zróżnicowanie gwarantuje zapewnienie wysokiej jakości prowadzonych analiz. Łączenie kilku metod badawczych gwarantuje ponadto rzetelność i trafność wyników badań.

Zakres czasowy badania obejmuje lata 2014 – 2022 tj. lata zarówno funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania oraz obowiązywania dokumentu Lokalnej Strategii Rozwoju w kolejnej perspektywie finansowej 2014-2020.

Ewaluacja objęła dwie grupy interesariuszy:

1. Beneficjentów, którzy realizują przedsięwzięcia w ramach przedsięwzięć określonych w LSR.
2. Podmiotu uczestniczącego w przygotowaniu i wdrażaniu LSR, tj. Lokalnej Grupy Działania.

Wśród wykorzystanych metod badań oraz pozyskania danych wymienić należy:

A. Desk research (analiza danych zastanych)

Jest to metoda badań jakościowych, która została oparta o analizę szeregu dokumentów oraz dostępnych baz danych. Na potrzeby niniejszego raportu źródłem wykorzystanym w badaniu były dokumenty dostarczone przez Lokalną Grupę Działania:

- dokumentacja projektowa:
- Lokalna Strategia Rozwoju,
- Strategie rozwoju gmin wchodzących w skład LGD,
- Program Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020,
- roczne sprawozdania z realizacji LSR,
- sprawozdania z Funkcjonowania LGD,
- wnioski o płatność zrealizowanych operacji w ramach Funkcjonowania LGD.

B. Computer Assisted Telephone Interview CATI (wywiad telefoniczny wspomagany komputerowo)

Jest to jedna z bardziej popularnych metod badań ilościowych. Jej zaletą jest proste i szybkie dotarcie do respondentów oraz możliwość szybkiej analizy danych.

Metoda ta została zastosowana do przeprowadzenia badania ankietowego z beneficjentami, których projekty wybrane zostały do realizacji w ramach dotychczasowych procedur konkursowych. Kwestionariusz obejmował 6 pytań zamkniętych i półotwartych

W trakcie prowadzenia wywiadów notowane będą wszelkie dodatkowe informacje i uwagi uzyskane od beneficjentów.

C: Indywidualne wywiady pogłębione IDI z: przedstawicielem biura LGD

W ramach ewaluacji przeprowadzono wywiady pogłębione IDI z przedstawicielką biura LGD w ramach wywiadu sformułowano następujące wnioski:

- Lokalna Grupa jest już jednostką o wysoko wyspecjalizowanej kulturze organizacyjnej, wypracowane zostały systemy podejmowania decyzji oraz komunikacji wewnątrz grupy.
- Istotną rolę odgrywa wsparcie ze strony UMWD – jedną z rekomendacji jest częstszy kontakt z Instytucją oraz zmniejszenie procedur utrudniających płynność realizacji projektów;
- Niezwykle istotną rekomendacją jest utrzymanie powstałych już struktur – dzięki temu będzie można dalej wdrażać działania w oparciu o wypracowane procedury.
- LGD jest strukturą partycypacyjną, która realizuje swoje działania w oparciu o ustrukturyzowane zasady. Jest to bardzo duży zasób do wykorzystania w nowym okresie programowania.
- Rekomenduje się również zwiększenie zatrudnienia na poziomie biura – wiele procesów wymaga dużego zaangażowania

D. Focused group interview (zogniskowany wywiad grupowy)

Jest to jedna z najpopularniejszych metod badania jakościowego. Polega na moderowaniu swobodnego wywiadu prowadzonego w wybranej grupie osób. Moderator prowadzi spotkanie zgodnie z przewidzianym scenariuszem, zadaje pytania oraz stymuluje przebieg dyskusji, aktywizuje i zachęca do wypowiedzi. Ta forma pozyskania informacji dostarcza informacji odnośnie subiektywnych ocen badanych osób. Na spotkaniu obecni będą mieszkańcy, wnioskodawcy, przedstawiciele samorządów

Metody statystyczno-matematyczne zapewniają badaniom jednoznaczność uzyskiwanych wyników, ich precyzję, powtarzalność, tożsamość (niezależnie od osoby, miejsca i czasu), możliwość stosowania zaawansowanych technik obliczeniowych (Bielecka, Paprzycki, Piasecki 1979). W celu zmierzenia zakresu występowania badanych zjawisk, podstawową charakterystykę jednostek statystycznych przeprowadzono w oparciu o analizę ilościową. Spośród metod ilościowych, zakres możliwych do zastosowania narzędzi w badaniach dotyczących ewaluacji Lokalnej Strategii Rozwoju jest szeroki.

Wśród najistotniejszych narzędzi wykorzystanych w pracy wymienić należy przede wszystkim mierniki statystyczne:

- wskaźniki natężenia i struktury: proporcje, odsetki, dynamika;
- miary tendencji centralnej: średnie klasyczne, mediana;

Całości zastosowanych metod dopełniają różnego rodzaju formy prezentacji danych za pomocą tablic statystycznych oraz pozostałych postaci graficznych (wykresy liniowe, kołowe, strukturalne, słupkowe itp.).

III. Ocena wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju

Ocena stanu wdrażania LSR przeprowadzona została przede wszystkim pod kątem osiągnięcia założonych wskaźników oraz stopnia wykorzystania budżetu. Ocena objęła funkcjonowanie LGD, stopień realizacji LSR w stosunku do zakładanych wskaźników i prawidłowość realizacji LSR. Została podzielona na 4 główne części obejmujące poszczególne elementy: ocenę naborów, ocenę stopnia osiągnięcia wskaźników, ocenę z punktu widzenia beneficjentów oraz ocenę funkcjonowania LGD.

Realizacja celów zawartych w Lokalnej Strategii Rozwoju przewiduje działania dotyczące następujących typów operacji:

- operacje realizowane indywidualnie w ramach wniosków składanych przez beneficjentów innych niż LGD i wybieranych przez organ decyzyjny, a następnie przedkładanych do weryfikacji do Samorządu Województwa,
- projekty grantowe,
- projekty współpracy (w tym projekt międzynarodowy).

Uregulowania sposobu wyboru i oceny operacji, a także stosowanych podczas tego procesu kryteriów, zaprojektowane zostały odrębnie dla każdego z przedsięwzięć przewidzianych w Strategii zgodnie z przepisami obowiązującymi dla RLKS.

Zgodnie z wytycznymi Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 projekty wdrażane przy współfinansowaniu ze środków przeznaczonych na realizację LSR kwalifikują się do projektów w ramach działania Wsparcie dla rozwoju lokalnego w ramach inicjatywy LEADER i Poddziałania 19.2 „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność”. Wsparcie w ramach tego poddziałania jest przyznawane na operacje, w zakresie m.in:

- wzmocnienia kapitału społecznego, w tym przez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych;
- rozwoju przedsiębiorczości na obszarze wiejskim objętym strategią rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność, przez:
 1. podejmowanie działalności gospodarczej
 2. tworzenie lub rozwój inkubatorów przetwórstwa lokalnego produktów rolnych będących przedsiębiorstwami spożywczymi, w których jest wykonywana działalność w zakresie produkcji, przetwarzania lub dystrybucji żywności pochodzenia roślinnego lub zwierzęcego lub wprowadzenia tej żywności na rynek, przy czym podstawą działalności wykonywanej w tym inkubatorze jest przetwarzanie żywności;
 3. rozwijanie działalności gospodarczej w tym podnoszenie kompetencji osób realizujących operacje w tym zakresie
 - zachowania dziedzictwa lokalnego;

- rozwoju ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej;
- promowania obszaru objętego LSR, w tym produktów lub usług lokalnych.

III.1. Operacje realizowane indywidualnie

W ramach operacji indywidualnych z działania 19.2 ogłoszono 15 konkurów z zakresu:

- Infrastruktury publicznej (JST)
- Podejmowanie działalności gospodarczej
- Rozwijanie działalności gospodarczej
- Poniżej przedstawiono w tabeli dane dotyczące naborów w poszczególnych kategoriach tematycznych dla operacji indywidualnych.

Tabela 5 Nabory w poszczególnych kategoriach tematycznych dla operacji indywidualnych

DZIAŁANIE 19.2	ILOŚĆ NABORÓW	ILOŚĆ ZŁOŻONYCH WNIOSKÓW	ILOŚĆ WNIOSKÓW WYBRANYCH	ILOŚĆ WNIOSKÓW MIESZCZĄCYCH SIĘ W LIMICIE ŚRODKÓW
Infrastruktura publiczna (JST)	10	20	20	17
Podejmowanie działalności gospodarczej	5	37	28	28
Rozwijanie działalności gospodarczej	4	9	7	4
SUMA	19	66	55	52

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z LGD

W ramach przedsięwzięcia infrastruktura publiczna na 20 złożonych wniosków wszystkie przeszły pozytywną ocenę merytoryczną i uzyskały dofinansowanie na kwotę. Kwota na ogłoszone nabory wyniosła 3 549 190 zł i w ramach tej kwoty wybrano do realizacji 17 wniosków, jednak tylko na 9 projektów podpisano umowy. W 2022 roku podczas ogłoszonego naboru zostały złożone 4 projekty, lecz Wnioskodawcy nie podpisali umów na ich realizację. Aplikującymi o środki były przed wszystkim gminy terytorialnie przypisane do LGD. Szczegółowe dane na temat zakresu i ilości realizowanych projektów przez beneficjentów przedstawia tabela nr 6. Najwięcej projektów jest realizowanych jest z zakresu budowy i modernizacji sali wiejskich i świetlic oraz organizacji przestrzeni sportowo-rekreacyjnej dla mieszkańców społeczności lokalnej.

Tabela 6 Zakres realizowanych projektów w ramach przedsięwzięcia infrastruktura publiczna

BENEFICJENT	ILOŚĆ REALIZOWANYCH PROJEKTÓW	TEMATYKA
Gmina Wąsosz	1	<ul style="list-style-type: none">• Tworzenie kompleksu aktywności sportowo-rekreacyjnej dla dzieci i młodzieży z elementami skateparku w miejscowości Wąsosz
Gmina Góra	3	<ul style="list-style-type: none">• Budowa sztucznego lodowiska wraz z zagospodarowaniem terenu na potrzeby turystyki i rekreacji przy Ośrodku Kultury Fizycznej w Górze• Zagospodarowanie strefy wypoczynku - park i zbiornik wodny przy ul. Sportowej -Mickiewicza w Górze - etap I• Przebudowa dawnych murów obronnych w m. Góra - Etap I
Gmina Niechlów	4	<ul style="list-style-type: none">• Przebudowa pomieszczeń świetlicy wiejskiej w Łękanowie wsparciem aktywności społecznej na wsi.• Przebudowa pomieszczeń świetlicy wiejskiej w Tarpnie - miejsce spotkań integracyjnych mieszkańców wsi.• Miejsce przyjazne rowerzystom w Gminie Niechlów, wzbogaceniem infrastruktury turystyki rowerowej obszaru LGD "Ujście Baryczy"• Wsparcie mieszkańców Naratowa poprzez budowę miejsca aktywności społecznej

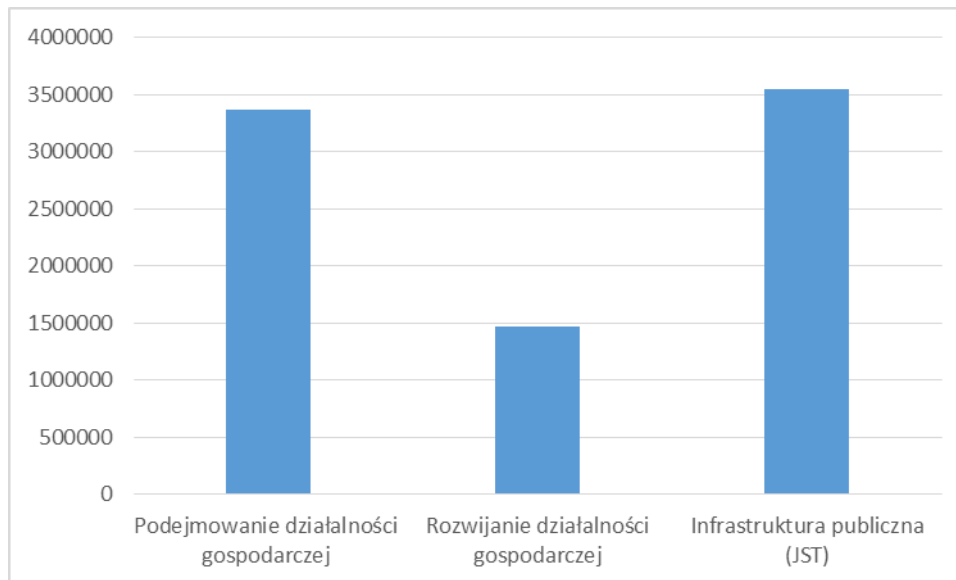
Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z LGD

Najwięcej wniosków wpłynęło w ramach działania podejmowanie działalności gospodarczej - 37. Jest to działanie, które daje szansę osobom zamieszkującym tereny wiejskie na rozwój swoich biznesów. Do dofinansowania zostało wybranych 28 projektów na kwotę 3 374 740 zł. Z 21 Beneficjentami podpisano umowy na realizację projektów. Wnioski o dofinansowanie były ocenione zgodnie z przyjętymi kryteriami wyboru, z pośród których największe znaczenie miały zatrudnienie osób oraz zastosowanie innowacji na poziomie lokalnym. Ze względu na charakter projektów kwalifikujących się do wsparcia, 100% beneficjentów działania stanowiły osoby fizyczne. W ramach przedsięwzięcia w styczniu 2023 roku ogłoszono nabór na kwotę 136 719,64 zł.

W przypadku przedsięwzięć dotyczących rozwijania działalności gospodarczych na 9 złożonych wniosków, 4 z nich otrzymało dofinansowanie, zostały podpisane 3 umowy o dofinansowanie. Alokacja w tym działaniu wynosiła prawie 1 469 629 zł. Wnioskowane kwoty pomocy wynosiły od 140 tys. do 300 tysięcy złotych na 1 projekt. Najważniejsze przy ocenie oprócz wpisania w LSR ważny był wzrost zatrudnienia przy realizacji inwestycji oraz innowacje.

Ryc. 1. Alokacja operacji indywidualnych w euro

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z LGD

III.2. Projekty grantowe

W LGD Ujście Baryczy zrealizowano 2 projekty grantowe:

1) **Rozwój infrastruktury turystycznej oraz aktywna promocja Ujścia Baryczy**

Celem projektu grantowego było wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich w zakresie:

- Zachowania dziedzictwa lokalnego – w tym wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego poprzez doposażenie 3 podmiotów kultywujących dziedzictwo lokalne;
- Rozwój ogólnodostępnej i niekomercyjnej infrastruktury turystycznej lub rekreacyjnej, lub kulturalnej poprzez powstanie 7 obiektów turystyczno – rekreacyjnych;
- Promowanie obszaru objętego LSR, w tym produktów lub usług lokalnych poprzez wydanie 3 publikacji promujących region, organizację 4 wydarzeń promocyjnych, wydanie 5 rodzajów materiałów promocyjnych.

W ramach projektu grantowego wyłoniono 15 grantobiorców. W wyniku realizacji przez nich zadań grantowych w latach 2019-2020:

- zostały wyposażone 3 podmioty kultywujące dziedzictwo lokalne – Teatrzyk Małego Widza, zespół śpiewaczy Osetnopolanie, Gminny Ośrodek Kultury w Niechlowie;

- powstało 7 obiektów turystyczno – rekreacyjnych: 3 siłownie napowietrzne w Sicinach, Naratowie i Łękanowie, 2 place zabaw w Górze i Czeladzi Wielkiej, boisko treningowe w Wąsoszu, miejsce rekreacyjno – edukacyjne w Ślubowie
- wydane zostały 3 publikacje promujące region pod wspólnym tytułem „Cztery pory roku nad Baryczą”,
- zorganizowane zostały 4 wydarzenia promocyjne – rajd rowerowy, spływ kajakowy, zajęcia promocyjne powiązane z aktywnością fizyczną oraz festyn promocyjny połączony z elementami edukacji ekologicznej,
- wydano 5 rodzajów materiałów promocyjnych: magnesy z notesem, długopisy, widokówki, znaczki buton, smycze.

2) „Aktywni mieszkańcy wizytówką Ujścia Baryczy”

Celem projektu grantowego było wspieranie lokalnego rozwoju na obszarach wiejskich w zakresie wzmocnienia kapitału społecznego, w tym poprzez podnoszenie wiedzy społeczności lokalnej w zakresie ochrony środowiska i zmian klimatycznych, także z wykorzystaniem rozwiązań innowacyjnych.

W ramach projektu grantowego wyłoniono 7 grantobiorców. W wyniku realizacji przez nich zadań grantowych w latach 2021-2022:

- ❖ Przeprowadzono 3 cykle szkoleniowe w ramach następujących zadań:
 - „Z miłości do braci mniejszych” – grantobiorca Wąsoskie Stowarzyszenie Opieki nad Zwierzętami Kundelek – lekcje edukacyjne z psim behawiorystą, z trenerem psów, wizyty w schroniskach, filmy edukacyjne, konkursy, kalendarz, kolorowanka
 - „Z kamerą w Ujściu Baryczy” – grantobiorca Stowarzyszenie Młodzi Młodym – film edukacyjny, spotkania edukacyjne.
 - „Piękna, zdrowa i zadbane – grantobiorca Gminny Ośrodek Kultury w Niechlowie – szkolenia dla kobiet z zakresu kroju i szycia, makijażu i wizażu, dietetyki i zdrowego odżywiania, kosmologii i ziołolecznictwa.
- ❖ odbyły się 4 wydarzenia aktywizacyjno – promocyjne
 - „Plenery malarskie z historią w tle” – grantobiorca Fundacja Pomocy Szkole im. Edwarda Machniewicza – plenery malarskie, impreza środowiskowa, wystawa prac, wykłady, kalendarz.
 - Przegląd dorobku artystycznego mażorettek Delicje – grantobiorca Stowarzyszenie Kulturalni z natury – impreza poprzedzona zajęciami dla dzieci i zakupem elementów strojów i choreografii.
 - „Zdrowi, bo aktywni w Ujściu Baryczy” – grantobiorca Klub Sportowy Endorfiny Wąsosz – zajęcia z jogi, crosfitt, samoobrony, szkółka hulajnogi, zajęcia dietetyczno - kulinarne, nordic –walking dla różnych grup mieszkańców.

- EtnoGóra – kultura, historia, tradycje – grantobiorca Dom Kultury w Górze – warsztaty muzyczne, kulinarne, zielarskie, wykłady historyczne, koncerty zespołów. W 2022 roku został ogłoszony kolejny nabór na projekty grantowe „Aktywna promocja Ujścia Baryczy”. W styczniu 2023 roku wybrano do realizacji 4 główne przedsięwzięcia:
 - ❖ W zgodzie z naturą.
 - ❖ Kulturalnie oraz EKO to tylko z biblioteką.
 - ❖ Aktywnie i alternatywnie w Ujściu Baryczy.
 - ❖ Skąd przyszliśmy, kim jesteśmy ?

III. 3 Projekty współpracy

W ramach realizacji LSR LGD zaplanowała realizację 2 projektów współpracy w ramach działania 19.3 „Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania” co zwiera tabela nr 5.

Tabela 7. Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania

DZIAŁANIE 19.3	TYTUŁ	ZAKRES	PARTNERZY PROJEKTU
<i>I Międzynarodowy projekt współpracy (projekt został zakończony)</i>	"Festiwal Kulinaryny: tradycje wsi polskiej i czeskiej" KUL - FEST	1. Warsztaty kulinarne "SMAKI Z PRZESZŁOŚCI" 2. Film promocyjny "Smaki Gór Sowich," 3. Publikacja „Smaki z przeszłości” 4. Konkurs kulinarny „SMAKI Z PRZESZŁOŚCI – NAJLEPSZY PRZEPIS REGIONU”	LGD „Ujście Baryczy” Euroregion Glacensis LGD „Partnerstwo Sowiogórskie”
<i>II Krajowy projekt współpracy</i>	„Piękno i Natura” – PIN	1. Publikacja promocyjna oraz wspólna ulotka 2. Wydarzenie - udział w Międzynarodowych Targach Turystyki i Czasu Wolnego we Wrocławiu 3. Wydarzenie edukacyjne - Twój obszar Twoim bogactwem 4. Warsztaty edukacyjne - ekologiczne	LGD „Ujście Baryczy” LGD „Qwsi” LGD „Partnerstwo Sowiogórskie”

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z LGD

III.4. Podsumowanie

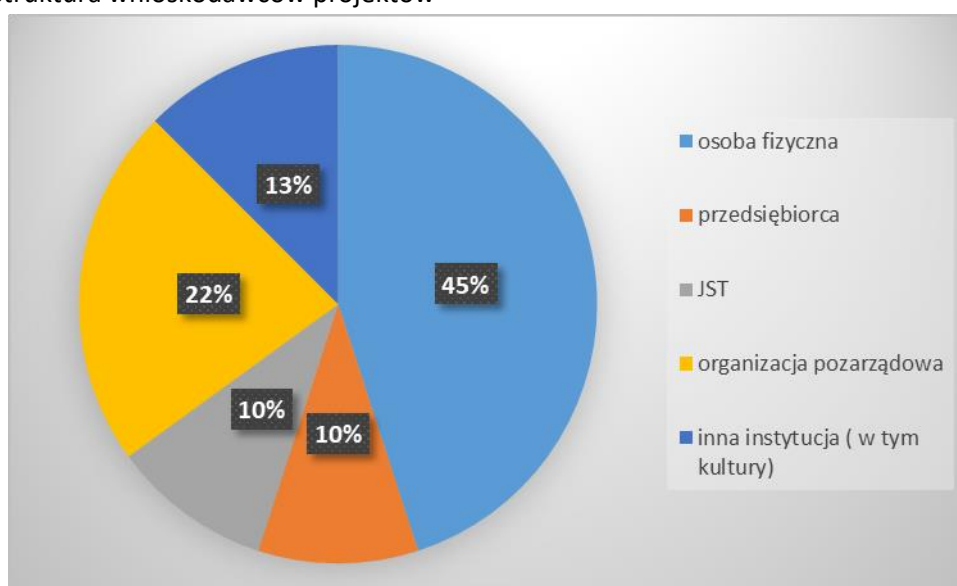
Podsumowując, w wyniku przeprowadzonych wszystkich naborów w ilości 23 łącznie z naborami ogłoszonymi w 2022 roku i 2023 roku. Wszystkie wnioski, które przeszły pozytywnie ocenę merytoryczną i uzyskały minimalną ilość punktów otrzymały dofinansowanie. W kilku przypadkach wnioskodawcy nie podpisali umów o dofinansowanie.

W 2022r roku przeprowadzono nabór na projekty grantowe a w 2023 roku ogłoszono nabór na podejmowanie działalności gospodarczej.

Wśród projektów, które były realizowane w ramach LSR obserwuje się równowagę pomiędzy przedstawicielami sektora prywatnego, publicznego oraz gospodarczego. Jest to doskonałe potwierdzenie wysokiego zaangażowania mieszkańców w działania na rzecz rozwoju obszaru objętego LSR. Największy odsetek wnioskodawców stanowią osoby fizyczne – 45%, które przede wszystkim w ramach projektów zaczynają prowadzić działalność gospodarczą, ale również angażują się w projekty dotyczące rozwijania potencjału społeczności lokalnych, organizacji, edukacji przyrodniczej i klimatycznej na terenie LGD. 22% beneficjentów to organizacje pozarządowe realizujące projekty z zakresu promocji LGD.

Gminy stanowią 10% wszystkich beneficjentów, ale należy wskazać, iż ten rodzaj wnioskodawców realizuje więcej niż 1 projekt i angażuje się w różne przedsięwzięcia zwracając uwagę na potrzeby lokalne mieszkańców w celu poprawy jakości ich życia. Wśród innych instytucji były m.in Kluby sportowe oraz organizacja związków wyznaniowych.

Ryc. 2. Struktura wnioskodawców projektów

Źródło: Opracowanie własne na podstawie informacji z LGD

Zgodnie z informacjami uzyskanymi od pracownika biura LGD prowadzony jest stałe monitoring tych danych poprzez bezpośredni kontakt z beneficjentami oraz analizę dokumentów dotyczących liczby podpisywanych umów o dofinansowanie. Dzięki temu Biuro LGD jest w posiadaniu informacji o beneficjentach, którzy mając podpisaną umowę o dofinansowanie, z różnych przyczyn nie realizują swoich projektów. Planowane jest w związku z tym działanie dążące do ustalenia przyczyn tego stanu rzeczy, a w wybranych przypadkach wnioskowanie o wycofanie się z projektu w celu odblokowania środków finansowych. Jest to szczególnie ważne m.in. w związku z bardzo długą procedurą samego wyboru projektu do dofinansowania i podpisania umowy oraz ponownego wykorzystania alokacji na rzecz nowego projektu.

III.2. Stopień osiągniętych wskaźników¹

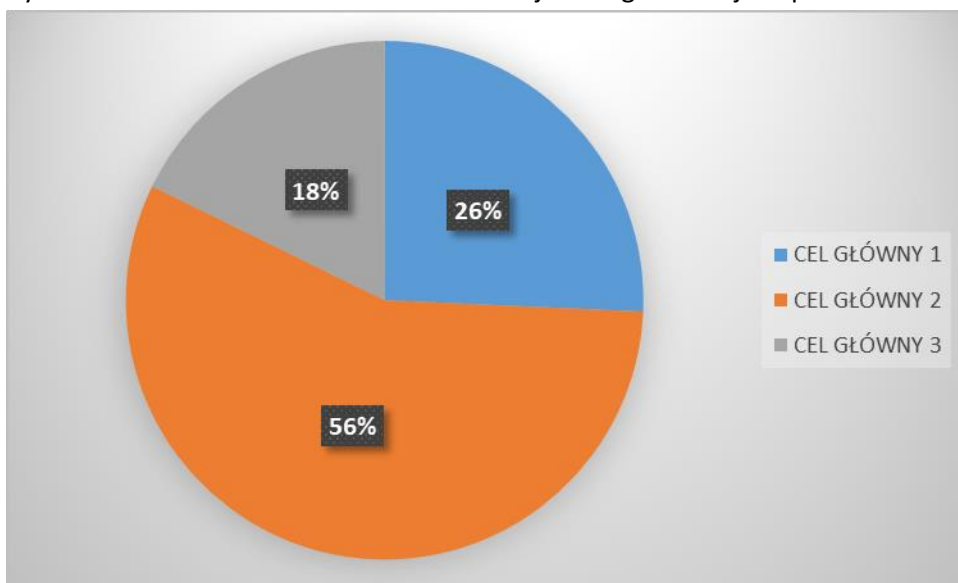
Wybór celów oraz wskaźników w ramach Lokalnej Strategii Rozwoju stanowi efekt otwartych spotkań informacyjno-konsultacyjnych z wykorzystaniem danych pochodzących ze statystyki publicznej oraz wyników badań społecznych. W konsekwencji dokonanej analizy problemów oraz mocnych stron sformułowano kluczowe obszary potrzeb mieszkańców. Proces ten umożliwił określenie celu głównego LSR, celów szczegółowych oraz przedsięwzięć, które zostały następnie skonsultowane z mieszkańcami i uwzględnione w LSR. Konstruując cele ogólne i szczegółowe kierowano się zasadą spełniania przez nich kryteriów SMART. Sformułowane cele i wskaźniki są jasne, odzwierciedlają realne potrzeby lokalnej społeczności, są realistyczne i adekwatne do środków finansowych, dostępnych na realizację LSR w ramach PROW 2014 – 2020. Wyznaczone cele są zgodne zarówno z celami przekrojowymi PROW jak i z dokumentami regionalnymi i lokalnymi.

Struktura budżetu wskazuje na szczególne znaczenie celu głównego nr 2 „Zmniejszenie emigracji zarobkowej mieszkańców Ujścia Baryczy”, na jego realizację przeznaczono 830 947,67 euro co stanowi 56% budżetu na wdrażanie LSR. W ramach celu głównego zostało określony jeden cel szczegółowy „Tworzenie i utrzymanie miejsc pracy na obszarze Ujścia Baryczy”, co oznacza że środki zostały przeznaczone na przedsięwzięcia dotyczące: wspieranie tworzenia nowych podmiotów gospodarczych lub rozwijania istniejących przedsiębiorstw na terenie LGD.

¹ W tej części opracowania analizie poddane wyłącznie wskaźniki produktu i rezultatu. Niniejszy raport dotyczy ewaluacji *mid-term*. Na tym etapie nie sposób realnie ocenić wpływ wdrażania w szerszym kontekście oddziaływania na region. Wskaźniki oddziaływania odnoszą się do długotrwałych konsekwencji danego działania, wykraczają poza natychmiastowe efekty. Możliwe są do zbadania i oceny w dłuższym horyzoncie czasowym, tj. po zakończeniu realizacji Programu.

Ryc. 3. Struktura budżetu wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju w podziale na cele główne w euro

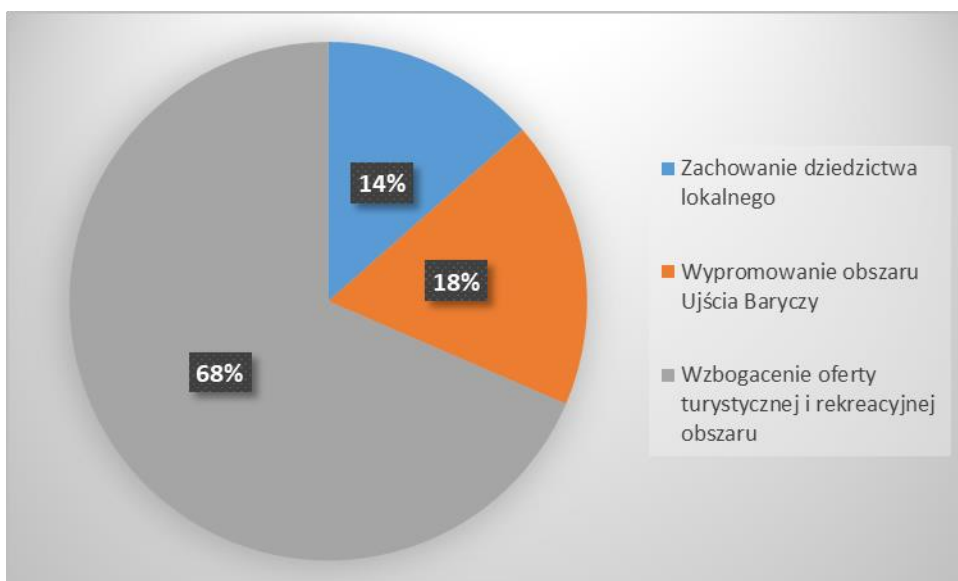

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych LGD

26% alokacji stanowi realizacja celu głównego nr 1 na kwotę 377 662,45 euro. W ramach celu głównego nr 1 zostały określone cele szczegółowe w podziale na alokacje:

- Zachowanie dziedzictwa lokalnego– 51 054,77 euro
- Wypromowanie obszaru Ujścia Baryczy– 67 853,15 euro
- Wzbogacenie oferty turystycznej i rekreacyjnej obszaru 258 754,53 euro

Ryc. 4. Struktura budżetu wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju w podziale na cele szczegółowe w euro

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych LGD

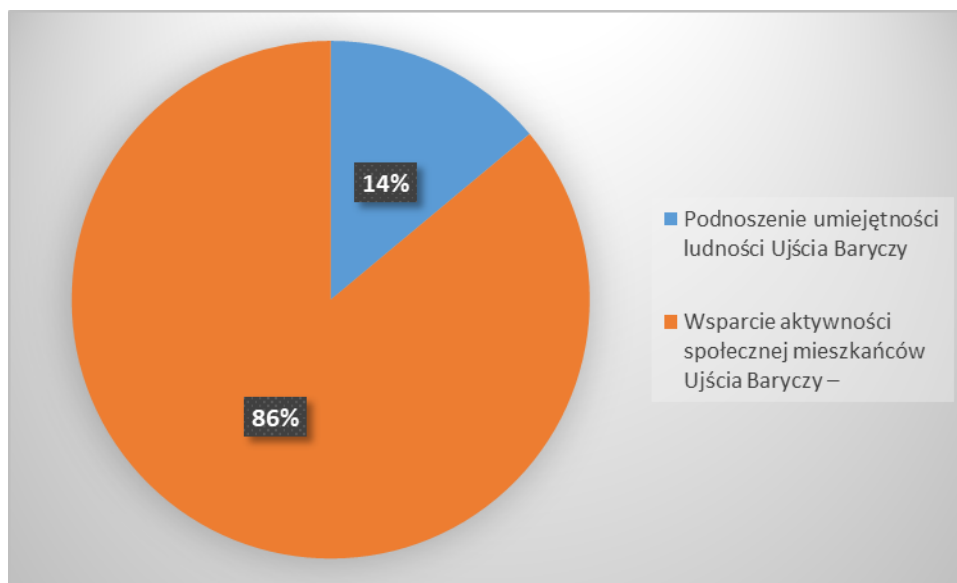

W ramach celów szczegółowych realizowane są projekty dotyczące infrastruktury turystycznej oraz rekreacyjno-społecznej, w tym m.in.: budowa/remont/wyposażenie świetlic wiejskich, boisk sportowych lub placów zabaw oraz innych obiektów służących rozwojowi społeczności lokalnej dlatego środki stanowią 68% alokacji zaplanowanej do wydatkowania w ramach celu głównego nr 1.

Dużo mniejsze środki zaplanowano na rzecz osiągnięcia celu głównego 3, tj. Wzmocnienie kapitału społecznego i aktywizacja mieszkańców” (260 889,85 euro). Stanowią one zaledwie 18% budżetu wdrażania LSR. Do osiągnięcia celu przyczynią się dwa cele szczegółowe z dostępną alokacją:

- Podnoszenie umiejętności ludności Ujścia Baryczy 36 362,24 euro
 - Wsparcie aktywności społecznej mieszkańców Ujścia Baryczy – 224527,61 euro
- Środki finansowe w ramach ww. celów przeznaczone są przede wszystkim na funkcjonowanie Lokalnej Grupy Działania „Ujście Baryczy” (działania aktywizacyjne oraz koszty bieżące).

Ryc. 5 Struktura budżetu wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju w podziale na cele szczegółowe w euro

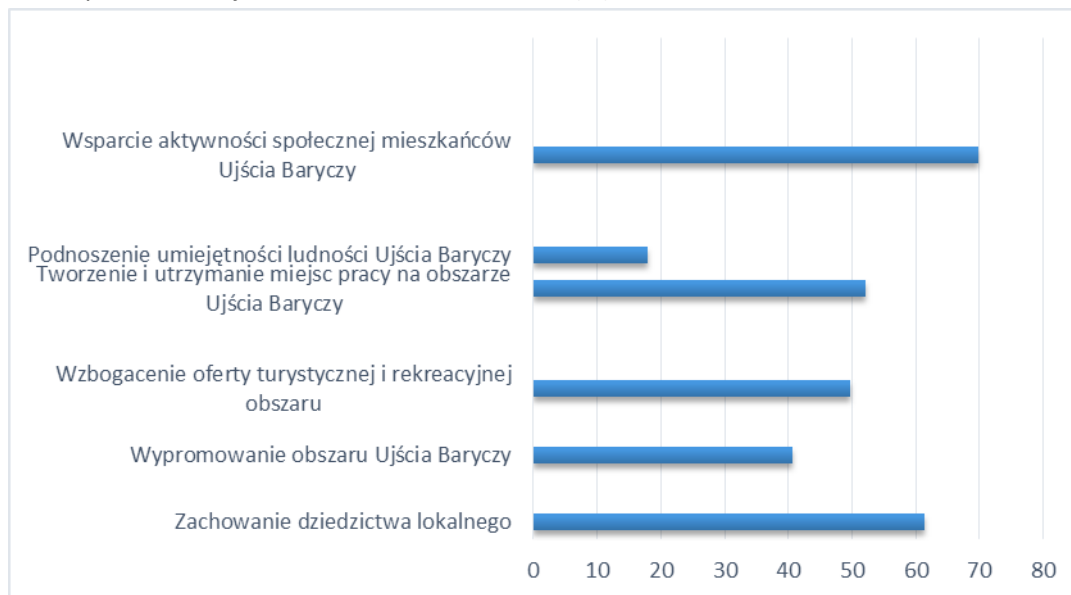
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych LGD

Analiza stopnia realizacji budżetu na wdrażanie LSR została dokonana na podstawie danych o zakończonych i rozliczonych projektach (ryc. 6). Alokacja LRS jest wykorzystana w tym zakresie na poziomie 53,34%² i nie uwzględnia zakontraktowanych środków. Pod względem finansowym najbardziej zaawansowana jest realizacja celu Wsparcie aktywności społecznej mieszkańców Ujścia Baryczy – prawie 70%, najmniej Podnoszenie umiejętności ludności Ujścia Baryczy – niecałe 20%.

² Dane na koniec 2021 roku

Ryc. 6 Stopień realizacji budżetu na wdrażanie LSR (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych LGD – stan na koniec 30.11.2022 r.

Niski stopień realizacji budżetu wynika z:

- Przesunięcia terminów realizacji projektów w związku z pandemią COVID przez Beneficjentów.
- Ogłaszania konkursów na realizację nowych projektów w 2022 i w 2023 roku, co powoduje rozliczanie projektów aż do końca 2023 roku.
- Dane uwzględniają operacje zakończone, dla których płatność końcowa/druga transza (dotyczy premii na podejmowanie działalności gospodarczej) została wypłacona beneficjentowi.
- Ogłaszanie konkursów przez LGD jest możliwe do końca czerwca 2023 roku w celu zakontraktowania alokacji.
- Zakończone zadania mają status w trakcie realizacji ze względu na brak zatwierdzenia wniosków o płatność.
- Rezygnacji z realizacji projektów ze wszystkich działań ze względu na trudną sytuację ekonomiczną i konieczność ogłoszenia konkursów na tzw. „wskaźniki spadowe”.

Z punktu widzenia analizy stopnia realizacji strategii dokonano także oceny stopnia realizacji wskaźników produktu i rezultatu, które zostały przyporządkowane poszczególnym celom. W analizie uwzględniono wspomniane wcześniej ankiety monitorujące zakończonych projektów, a także dane opisujące funkcjonowanie LGD.

Oczywistym jest bowiem fakt, że nie tylko beneficjenci aplikujący w ramach poszczególnych działań realizują cele. Także Lokalna Grupa Działania poprzez szereg swoich zadań wpływa na poziom osiągnięcia poszczególnych wskaźników.

CEL GŁÓWNY 1. Rozwój turystyki i rekreacji na obszarze Ujścia Baryczy

Analiza poniższych tabel wskazuje, że w kilku przypadkach należy zwrócić szczególną uwagę na ewentualne ryzyko z osiągnięciem zakładanych wartości wskaźników. Wskaźnik „Liczba nowych/ przebudowanych/ zmodernizowanych obiektów służących rekreacji mieszkańców, zagospodarowania terenu na potrzeby rekreacji” oraz Ilość uruchomionych punktów informacji turystycznej nie został osiągnięty. Wskaźnik „Liczba nowych/ przebudowanych/ zmodernizowanych obiektów służących rekreacji mieszkańców, zagospodarowania terenu na potrzeby rekreacji” został dodany w ramach dodatkowych środków związanych z przedłużeniem okresu programowania PROW 2014 – 2020. LGD niezwłocznie ogłosiła nabór na to działanie w 2022r., jednakże projekty nie zostały jeszcze zrealizowane. Obszary przyrodniczo cenne, ze względu na wysoką różnorodność biologiczną oraz zasoby i walory przyrodnicze i kulturowe, powinny być użytkowane w szczególny sposób, który zapewni ochronę ich cennej. Podstawowym celem tworzenia i specyficznego traktowania tych obszarów jest zachowanie ich funkcji ekologicznej, która ma istotne znaczenie dla interesu ponadlokalnego. Dlatego społeczność lokalna LGD wykorzystuje dostępną infrastrukturę prowadząc do rozwoju aktywności społecznej mieszkańców poprzez lokalne inicjatywy i poprawę infrastruktury społecznej. Wskaźniki dotyczące przedsięwzięcia ww. zakresach zostały w pełni osiągnięte.

Wskaźnik produktu, który pokazuje liczbę wydarzeń i imprez został osiągnięty tylko na poziomie, 44,44 %, jest to spowodowane przede wszystkim wystąpieniem ograniczeń w związku z pandemią COVID oraz wydłużeniem okresu programowania PROW 2014-2020 (z dodatkowych środków ogłoszono na ten wskaźnik nabór grantowy w 2022).

Tabela 8 Stopień realizacji wskaźników produktu i rezultatu w ramach celu 1

CEL SZCZEGÓŁOWY		wartość docelowa	wartość osiągniętego wskaźnika	stopień realizacji (%)
zachowanie dziedzictwa lokalnego	Liczba zabytków poddanych pracom konserwatorskim lub restauratorskim	2	2	100%
	liczba zrealizowanych operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego	3	3	100%
	Liczba podmiotów wspartych w ramach operacji obejmujących wyposażenie mające na celu szerzenie lokalnej kultury i dziedzictwa lokalnego	3	3	100%

wypromowanie obszaru Ujścia Baryczy	Liczba wydawnictw promujących obszar Ujścia Baryczy	3	3	100
	Liczba wydarzeń/imprez	9	4	44,44%
	Ilość rodzajów materiałów promujących obszar Ujścia Baryczy	5	5	100%
	Liczba wydawnictw promujących obszar Ujścia Baryczy	5	4	80,00%
	Liczba spotkań /wydarzeń adresowanych do mieszkańców	4	4	100%
	Ilość rodzajów materiałów promujących obszar Ujścia Baryczy	8	7	87,50%
	Liczba stron internetowych/ podstron w portalach społecznościowych promujących obszar Ujścia Baryczy	2	2	100%
	Liczba realizowanych projektów współpracy	1	1	100%
wypromowanie obszaru Ujścia Baryczy	Liczba LGD uczestniczących w projekcie współpracy	3	2	66,66%
wzbogacenie oferty turystycznej i rekreacyjnej obszaru	Liczba nowych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	7	7	100%
	liczba nowych/przebudowanych obiektów służących turystyce rowerowej	1	1	100%
	Liczba przebudowanych obiektów infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	2	2	100%
	Liczba nowych/ przebudowanych/ zmodernizowanych obiektów służących rekreacji mieszkańców, zagospodarowania terenu na potrzeby rekreacji	4	0	0%
	Ilość uruchomionych punktów informacji turystycznej	1	0	0%

REZULTAT		wartość docelowa	wartość osiągniętego wskaźnika	stopień realizacji (%)
c.s.1.1	Liczba użytkowników nowej lub przebudowanej infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej	500	0	0%
c.s.1.1	liczba osób korzystających z efektów doposażenia podmiotów dziedzictwa lokalnego	100	100	100%

c.s.1.2	Liczba odbiorców wydawnictw promujących obszar Ujścia Baryczy	450	450	100%
c.s.1.2	Liczba uczestników wydarzeń promujących obszar	1000		69,90%
c.s.1.2	Liczba odbiorców materiałów promocyjnych	1800	1800	100%
c.s.1.2	Liczba odwiedzin strony internetowej LGD	5000	5000	100%
c.s.1.2	Liczba osób biorących udział w realizacji projektu współpracy	50	50	100%
c.s.1.3	Ilość osób korzystających z miejsc rekreacyjnych/ małej infrastruktury turystycznej, rekreacyjnej	500	500	100%
c.s.1.3	Ilość osób korzystających z nowoutworzonych/przebudowanych obiektów rekreacyjnych	300	300	100%
c.s.1.3	Ilość osób korzystających z informacji turystycznej	1000	0	0%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych LGD – 31.12.2021 r.

CEL GŁÓWNY 2. Zmniejszenie emigracji zarobkowej mieszkańców Ujścia Baryczy

Wskaźniki realizacji celu głównego dotyczą przedsięwzięć dotyczących w zakresie wspierania tworzenia i rozwijania działalności gospodarczej. W przypadku wskaźników dotyczących rozwijania działalności nie zostały one w pełni osiągnięte ale przekraczają 50%. Natomiast w przypadku wskaźników dotyczących tworzenia działalności w ramach wskaźników nie jest uwzględniony ogłoszony konkurs w 2023 roku i wskaźniki zostaną osiągnięte.

Tabela 9. Stopień realizacji wskaźników produktu i rezultatu w ramach celu 2

PRODUKT		wartość docelowa	wysokość osiągniętego wskaźnika	stopień realizacji (%)
Tworzenie i utrzymanie miejsc pracy na obszarze Ujścia Baryczy	Liczba zrealizowanych operacji polegających na utworzeniu nowego przedsiębiorstwa	27	17	62,96%
	liczba utworzonych miejsc pracy dla osób defaworyzowanych na rynku pracy	10	10	100%
	Liczba zrealizowanych operacji polegających na rozwoju istniejącego przedsiębiorstwa	4	3	75%

	Liczba utrzymanych miejsc pracy dla osób defaworyzowanych na rynku pracy	3	20	666,66%
REZULTAT		wartość docelowa	wartość osiągniętego wskaźnika	stopień realizacji (%)
c.s. 2.1	Liczba utworzonych miejsc pracy	16	15	93,75%
c.s. 2.1	liczba utrzymanych miejsc pracy	10	10	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych LGD stan na.30.11.2021

CEL GŁÓWNY 3. Wzmocnienie kapitału społecznego i aktywizacja mieszkańców

Wskaźniki produktu w ramach celu podnoszenie umiejętności ludności Ujścia Baryczy dotyczące liczby wydarzeń/spotkań oraz warsztatów osiągnęły wysoki poziom i są zostały w pełni zrealizowane. Wskaźniki zostały osiągnięte mimo pandemii COVID, która spowodowała brak bezpośrednich spotkań i imprez. Ponadto jedynie wskaźnik Liczba powierzonych grantów dot. przygotowania koncepcji smart village jest niezrealizowany, ponieważ został on dodany na etapie dodatkowych środków w związku z przedłożeniem okresu programowania PROW i zgodnie z harmonogramem naborów – nabór na projekt grantowy w tym zakresie ma być ogłoszony w I półroczu 2023r.

Wskaźniki rezultatu dotyczące działalności LGD zostały zrealizowane w pełni, co świadczy o dobrej organizacji pracy biura i reakcji na potrzeby społeczności lokalnej.

Tabela 10 Stopień realizacji wskaźników produktu i rezultatu w ramach celu 3

PRODUKT		wartość docelowa	wysokość osiągniętego wskaźnika	stopień realizacji (%)
podnoszenie umiejętności ludności Ujścia Baryczy	Liczba szkoleń	3	3	100%
	Liczba wydawnictw	1	0	0%
	Liczba szkoleń/ warsztatów/ działań rozwijających potencjał społeczności lokalnych	3	0	0%
	Liczba LGD uczestniczących w projekcie współpracy	2	0	0%

	Liczba spotkań/ wydarzeń adresowanych do mieszkańców	36	36	100%
	Liczba osobodni szkoleń dla pracowników LGD	30	30	100%
	Liczba osobodni szkoleń dla organów LGD	80	80	100,%
	Liczba podmiotów, którym udzielono indywidualnego doradztwa	100	100	100%
	Liczba spotkań/ wydarzeń adresowanych do mieszkańców	5	3	60%
Wsparcie aktywności społecznej mieszkańców Ujścia Baryczy	Liczba spotkań/ wydarzeń adresowanych do mieszkańców	15	8	53,33%
	Liczba wydarzeń/ imprez	4	4	100%
	Liczba centrów aktywności społecznej objętych dofinansowaniem	4	3	75%
	liczba powierzonych grantów dot. przygotowania koncepcji smart village	5	0	0%
REZULTAT		wartość docelowa	wartość osiągniętego wskaźnika	stopień realizacji (%)
c.s 3.1	Liczba osób, które uczestniczyły w szkoleniach	500	451	90,20
c.s 3.1	Ilość osób pozytywnie oceniających szkolenia/warsztaty	290	218,22	75,25
c.s. 3.2	Ilość osób uczestniczących w wydarzeniach wspierających aktywność społeczną mieszkańców i oferujących alternatywne formy spędzania czasu wolnego	630		44,92
c.s. 3.2	ilość osób korzystających z centrów aktywności społecznej	500	500	100%
c.s. 3.2	liczba osób, które otrzymały wsparcie po uprzednim udzieleniu indywidualnego doradztwa w zakresie ubiegania się o wsparcie na realizację LSR, świadczonego w biurze LGD	14	14	100%
c.s. 3.2	Liczba osób uczestniczących w spotkaniach informacyjno - konsultacyjnych	45	45	100%
c.s. 3.2	Liczba osób zadowolonych ze spotkań przeprowadzonych przez LGD	40	40	100%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych LGD stan na.30.11.2021

III.3. Wyniki wywiadów przeprowadzonych z beneficjentami

Jedną z części badania ewaluacyjnego, mającego wzmocnić i odpowiedzieć na dodatkowe zagadnienia było przeprowadzenie wywiadu telefonicznego (CATI). CATI polega na zbieraniu informacji przez ankietera z pomocą programu komputerowego. Metoda ta udoskonala proces zbierania danych empirycznych w badaniach rynku i opinii publicznej i jest najchętniej wybieraną metodą ankierską. CATI, czyli Computer Assisted Telephone Interviewing, co w tłumaczeniu oznacza wspomagany komputerowo wywiad telefoniczny. Celem takiego wywiadu (badania) jest zbieranie i katalogowanie informacji o konsumentach w oparciu o dobro lub usługę, z której korzystają lub będą korzystać.

Przeprowadzone CATI pozwoliło m.in. na dotarcie do większej liczby badanych. Dzięki wykorzystywaniu telefonów i komputerów, pozwalające na częściową automatyzację procesu, można zbadać więcej osób, co przekłada się wymiennie na wyniki.

Badanie to zapewniło:

- Jakość pozyskanych danych empirycznych
- Szybkość pokrycia próby badawczej
- Wygodna forma wywiadu dla respondenta
- Możliwość dotarcia do trudnych grup docelowych
- Stały nadzór nad przebiegiem projektu badawczego
- Niższy koszt niż w przypadku badań bezpośrednich
- Możliwość nagrywania oraz podsłuchiwanie wywiadów
- Stosowanie pytań wielopoziomowych
- Wykonalność raportowania każdego etapu realizacyjnego
- Możliwość stosowania cichych wskazówek

Zredagowano ankietę, która miała na celu poznanie opinii beneficjentów na temat źródeł informacji o Lokalnej Grupie Działania oraz Lokalnej Strategii Rozwoju, problemach napotkanych w trakcie realizacji przedsięwzięć, ocenie współpracy zarówno z Lokalną Grupą Działania a także na temat przyszłych możliwości i planów w związku z kolejnymi konkursami ogłaszanych przez LGD.

W dniach 20 – 30 grudnia 2022 ankieter przeprowadził badanie ankietowe z beneficjentami, których projekty wybrane zostały do realizacji w ramach dotychczasowych procedur konkursowych. Ankieterowi udało się skontaktować z 73% próby reprezentującymi osoby prywatne oraz podmioty prawne.

W trakcie prowadzenia wywiadów notowane były wszelkie dodatkowe informacje i uwagi uzyskane od beneficjentów. Pozwoliło to w kilku przypadkach na elastyczne dostosowanie zadawanych pytań do rozmówcy.

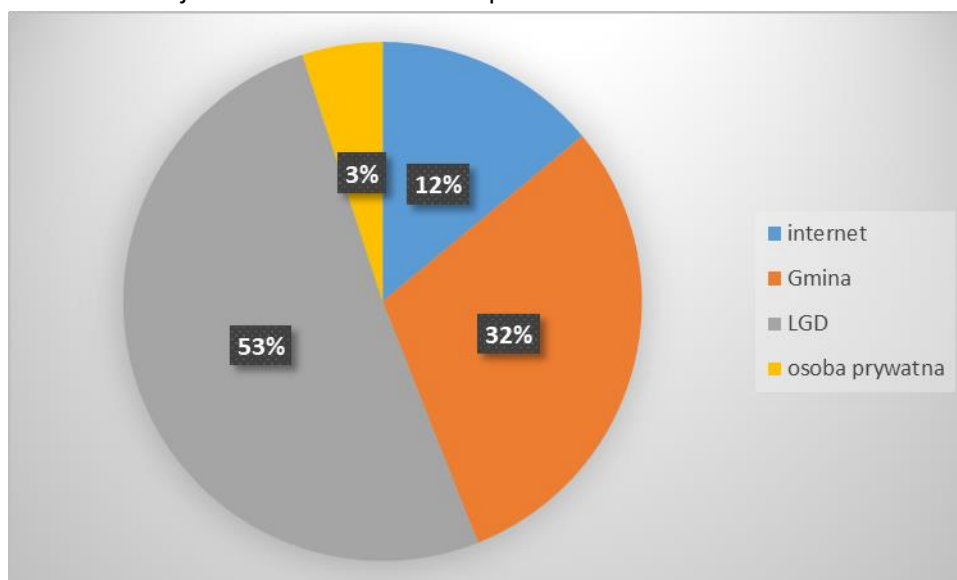
Wyniki badania wykazały, że najczęstszym źródłem informacji o Lokalnej Grupie Działania oraz możliwości aplikowania o wsparcie finansowe przedsięwzięć są materiały dystrybuowane przez LGD oraz szeroko rozumiana działalność informacyjna prowadzona w ramach działalności biura LGD, m.in. szkolenia. (ryc.7). Drugim najczęściej wymienianym źródłem informacji była działalność informacyjna prowadzona przez Urzędy Gminy. Dlatego też, mimo niewielkiej liczby wskazań wyłącznie na Internet (por ryc. 7) należy mieć na uwadze, że jest to jedne z najtańszych i najszybszych form przekazywania informacji.

Były również prowadzone badania własne, prowadzone przez LGD, które są doskonałym źródłem bieżącej analizy potrzeb i oczekiwań beneficjentów. Dla przykładu - 100% grupy badawczej odpowiedziało pozytywnie na pytania związane z potrzebą pomocy w procesie aplikowania. Co oznacza, iż niezbędny był bezpośredni i stały kontakt z biurem i pracownikami Urzędu.

Dodatkowo, zapytano z jakich form wsparcia korzystają Beneficjenci –na poziomie 80% wszystkich odpowiedzi plasują się te, które wskazują, iż wnioskodawcy potrzebują wsparcia już na początku – w procesie pozyskiwania wszystkich informacji i zrozumienia procedur. Tak samo było w odniesieniu do procesów: aplikowania oraz w czasie wdrażania i rozliczania projektu.

We wszystkich przeprowadzonych badaniach, praca pracowników biura była oceniana jako bardzo merytoryczna i niezbędna.

Ryc. 7. Źródło informacji o LGD oraz możliwości aplikowania o środki finansowe

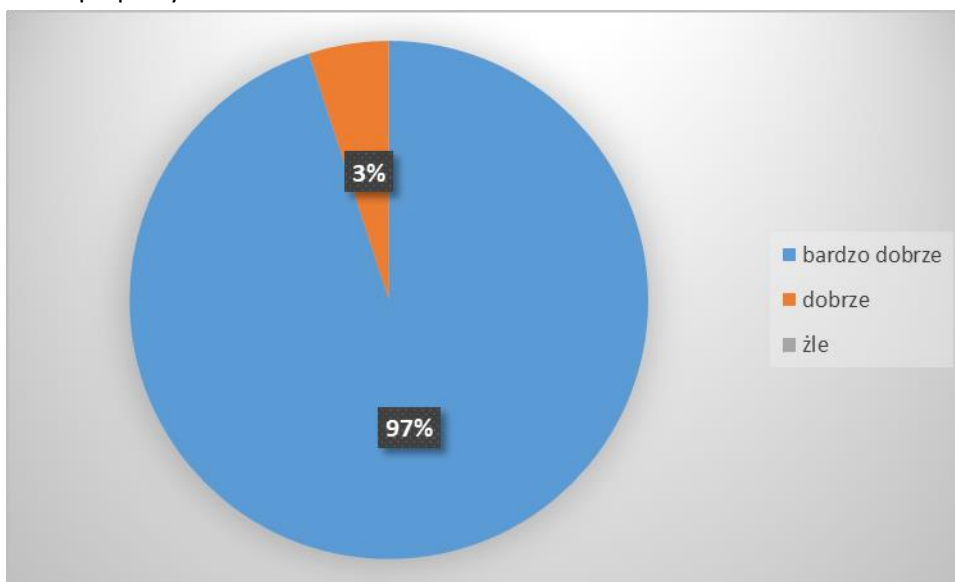
Źródło: opracowanie własne

Przeprowadzona analiza pozwoliła także zbadać poziom zadowolenia respondentów ze współpracy z biurem LGD. Ankietowani zostali poproszeni o dokonanie oceny w skali :

bardzo dobrze, dobrze i źle. Wyniki badań wskazały niezwykłą zgodność wypowiedzi wszystkich respondentów. Beneficjenci korzystający ze wsparcia biura LGD, przyznawali najwyższą ocenę funkcjonowania biura. Respondenci bardzo zachwalali zaangażowanie pracowników biura, wiedzę merytoryczną, wysoką jakość otrzymanej informacji, chęć do współpracy.

Ryc. 8. Ocena współpracy z LGD

Źródło: opracowanie własne

Wyniki ankiety pozwoliły stwierdzić, że wszyscy respondenci przewidują ponowne ubieganie się o pomoc finansową w ramach PROW poprzez LGD. Część rozmówców obawia się o brak środków własnych na pokrycie części kosztów przedsięwzięcia. Kilku respondentów wskazało, że będą aplikować, ale liczą na usprawnienie systemu realizacji projektu już na etapie bezpośredniej współpracy z Instytucją Wdrażającą.

Przeprowadzone badanie wykazało także, że zasadnicza większość projektów realizowana była lub jest bez problemów. W trakcie wdrażania zadań beneficjenci nie napotkali przeszkód mogących uniemożliwić osiągnięcie zakładanych efektów i rezultatów. Zagadnienia, które pojawiały się w trakcie realizacji działań to

- zbyt niskie planowane koszty w stosunku do późniejszej realizacji zadań
- pandemia COVID, która spowodowała brak możliwości przeprowadzania spotkań stacjonarnych, ograniczyła także dostęp do informacji.
- pandemia COVID, które spowodowała opóźnienia w dostawie zakupów do projektów oraz niepełny dostęp do szerokiej oferty;

Jak wskazywała część rozmówców, w przypadku występowania problemów pracownicy Biura LGD starali się na bieżąco je rozwiązywać poprzez dokonywanie

możliwych zmian w projekcie. Nie było sytuacji zagrażających realizacji projektu i jego prawidłowo rozliczenia.

Jedno z ostatnich pytań zamieszczonych w ankiecie dotyczyło wpływu projektów na rozwój firmy/institucji. Wszyscy podkreślali fakt, iż bez środków finansowych nie udałoby się zrealizować zaplanowanych działań. W ramach przeprowadzonego badania, zapytano jak działania w ramach realizacji Strategii przyczyniają się do realizacji ich celów. Beneficjenci wskazali :

- a) dzięki działaniom Strategii jest możliwość
 - prowadzenie spotkań, warsztatów we własnej sali
 - korzystania z infrastruktury sportowej,
 - organizacji spotkań międzypokoleniowych;
 - osób korzystających z atrakcji obszaru LGD
 - integracji społeczności lokalnej
 - wykorzystania lokalnej infrastruktury
 - rozwijania innowacyjności i konkurencyjności w przedsiębiorstwach
 - tworzenia inicjatyw oddolnych
 - promowania walorów subregionu

W trakcie wywiadu telefonicznego respondenci podkreślali, jak istotna jest rola i działanie samej Grupy, że niezwykle istotne jest zapewnienie kontynuacji działań w kolejnym okresie programowania.

III.4. Ocena funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania

Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania „UJŚCIE BARYCZY” działa w oparciu o przyjęty statut. Grupa wskazuje cele, które są przez nią konsekwentnie realizowane, w tym działalność w zakresie rozwoju turystyki, agroturystyki, popularyzacja wyrobów regionalnych, podejmowanie inicjatyw, które pobudzają aktywności społeczności lokalnej. Jednym z celów jest szeroko rozumiane wspieranie przedsiębiorczości i wspieranie lokalnych przedsiębiorców. Wspieranie mieszkańców poprzez realizację projektów reintegracyjnych i społecznych.

Statut wskazuje, że działalność Stowarzyszenia oparta jest na pracy społecznej członków i zatrudnionych pracownikach. Statut reguluje kwestie związane z funkcjonowaniem Grupy, wyznacza jej kierunki działania oraz reguluje kwestie prawne.

Jedną z podstawowych działań i kierunków, dla których Grupa została powołana to tworzenie i wdrażanie strategii, programów, planów i projektów związanych z rozwojem

obszaru działania Stowarzyszenia, m.in. poprzez dokonywanie wyboru projektów do finansowania z puli środków przyznanych Lokalnej Grupie Działania, na realizację Lokalnej Strategii Rozwoju, organizowanie spotkań, seminariów, szkoleń, konferencji, konkursów, wystaw, kiermaszy, targów, pokazów, koncertów i innych form życia kulturalnego, prowadzenie badań, analiz, ekspertyz, studiów oraz gromadzenie materiałów dotyczących obszaru działania Stowarzyszenia.³

Jednakże podstawą wdrażania LSR jest aktywowanie mieszkańców do wdrażania Strategii. Wymienione w powyższej części raportu działania aktywizacyjne były realizowane zgodnie z planem komunikacji. Grupa działa bardzo aktywnie – realizuje wiele ciekawych inicjatyw, które wykorzystują potencjał lokalnej społeczności oraz walory przyrodnicze związane z osadzeniem administracyjnym Grupy.

Jednym z podstawowych założeń działania grupy jest upowszechnienie i wymiana informacji o inicjatywach związanych z aktywizacją ludności na obszarach wiejskich, miejsko-wiejskich i miejskich położonych na obszarze LGD. Wszelkie inicjatywy mające na celu pobudzenie aktywności społeczności lokalnych oraz ich czynny udział w opracowaniu i realizacji LSR oraz innych programów pomocowych i w ramach tego wspieranie i upowszechnianie idei samorządowej. LSR została opracowana w odpowiedzi na zdiagnozowane problemy społeczne, tak więc każda operacja realizująca LSR wpisuje się w odpowiedź na potrzeby społeczne obszaru LGD. Koncentracja wysiłku Zarządu oraz pracowników biura na wsparciu dla projektów grantowych przyniosła pozytywne skutki. Udało się przeprowadzić do końca projekty grantowe.

Odbyło się wiele działań mających na celu promowanie branżowych działalności całej grupy, na przykład przez cały okres działania LGD realizowane są spotkania z mieszkańcami partnerstwa. Badane są potrzeby mieszkańców w ramach ewaluacji on going, m.in. poprzez Ankiety kierowaną do mieszkańców w ramach Ewaluacji Strategii Lokalnej Rozwoju. Badania prowadzone w odniesieniu do działania LGD są prowadzone bardzo profesjonalnie:

- pytają o potrzeby mieszkańców i poszczególnych członków grupy i na tej podstawie budowane są kolejne działania;

- analizują szczegółowo wszystkie słabe strony związane z wdrażaniem Strategii- oznacza to również badanie realizacji z perspektywy trójstronnej: UMWD – Grupa – Gminy i interesariusze. Jest to bardzo kompleksowe podejście zastosowane w procedurze działania Grupy, bowiem jest w stanie wskazać słabe strony.

³ tekst jednolity statutu stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Ujście Baryczy” Gmin Góra – Niechlów – Wąsosz uwzględniający zmiany z dnia 18 grudnia 2015r.

W ramach tych działań wskazano iż:

- Biuro działa bardzo sprawnie i jego działalność jest wysoko oceniana z perspektywy beneficjentów. Dzięki temu wnioski składane do LGD są coraz lepsze.

Bardzo wysoka jakość cechuje także wnioski grantowe. Progres zauważyć można również we wnioskach na podejmowanie działalności. W przypadku działalności gospodarczych znaczenie ma kto pisze wniosek: czy jest to sam wnioskodawca czy firma konsultingowa. W tym ostatnim przypadku LGD ma niewielki wpływ na jakość samego wniosku. W konsekwencji problemy z realizacją takiego wniosku ma często sam beneficjent. W wyniku przeprowadzonego wywiadu, Pracownicy biura wskazali, że beneficjenci coraz chętniej komunikują swoje problemy i potrzeby w zakresie pisania i realizacji projektów. Wskazano kilkakrotnie – zarówno ze strony biura jak i ze strony beneficjentów o wzajemnym zaufaniu i ogromnym wsparciu merytorycznym.

Pracownicy Biura działają dwustronnie – z jednej strony realizują założenia Strategii i wspierają beneficjentów, z drugiej zaś – są mostem współpracy i komunikacji z Instytucją Wdrażającą. Pracownicy Biura borykają się z problemami wynikającymi z systemowym wdrażaniem i uruchamianiem środków finansowych. Wzrost dostępności funduszy rządowych dla gmin spowodował, że środki LGD są dla samorządowców mniej atrakcyjne. Jednak pewność ich pozyskania oraz świadomość wartości dodanej w postaci rozwoju kapitału społecznego powoduje, że współpraca z LGD jest niezmiennie wysoko oceniana. Procedury są czasem mało czytelne dla wnioskodawców, co przekłada się na wzmożone zwiększenie pracy biura LGD w zakresie wyjaśniania procedur i wspierania beneficjentów w procesach rozwiązywania problemów.

Ważnym elementem jest również fakt, iż działania Grupy przypadły na trudny okres Pandemii COVID 19, co również mocno ograniczyło kontakty z beneficjentami. Zasadniczym problemem są rządowe obostrzenia paraliżujące działania grantowe, promocyjne i aktywizacyjne LGD, a zdalne sposoby komunikacji nie rekompensują w dostatecznym stopniu kontaktów bezpośrednich. Beneficjenci kilkakrotnie podkreślali, iż procedury tzw. „covidowe” bardzo mocno ograniczały realizację projektów, wstrzymywały procesy zadaniowe.

Podsumowując działania LGD można stwierdzić iż wszystkie zaplanowane działania – mimo występujących problemów zewnętrznych zostały zrealizowane. Wszystkie wybrane projekty przyczyniły się do osiągnięcia celów LSR. LSR została opracowana w odpowiedzi na zdiagnozowane problemy społeczne, tak więc każda operacja realizująca LSR wpisuje

się w odpowiedź na potrzeby społeczne obszaru LGD. Koncentracja wysiłków stron wdrażających na wsparciu dla projektów grantowych przyniosła pozytywne skutki.

IV. Wnioski i rekomendacje

Przeprowadzone badania pozwoliły na wysunięcie kilku najważniejszych rekomendacji, które mogą pomóc Lokalnej Grupie Działania we właściwej realizacji programu wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju. Badanie będące przedmiotem niniejszego raportu, zgodnie z jego założeniem ma pozwolić na obiektywną ocenę oraz umożliwić eliminację ewentualnych błędów i barier we wdrażaniu LSR.

Przedstawione poniżej rekomendacje nie są efektem negatywnej oceny sposobu wdrażania Programu. Wynikają raczej z doświadczenia zespołu badawczego z realizacji zadań w ramach wdrażania Strategii a także w ramach wdrażania działań opartych na korzystaniu ze wsparcia finansowego Funduszy Unijnych.

Analiza stopnia osiągnięcia wskaźników produktu i rezultatu nie wskazuje na ryzyko nie osiągnięcia zakładanych efektów. Podjęcie stosownych działań w odpowiednim czasie zagwarantuje ciągłość realizacji działań.

Wskazane w raporcie problemy formalno – administracyjne związane są ze zmianą interpretacji wytycznych, zwiększoną potrzebą kontaktu z Pracownikami Instytucji Wdrażającej – na co wpływ miały często czynniki zewnętrzne.

W wyniku przeprowadzonego badania ankietowego – ocena dokonana przez respondentów w trakcie prowadzenia ewaluacji, wskazała na wysoką i pozytywną ocenę działań LGD. Wynika to z wysokiego zaangażowania pracowników Biura, którzy mimo niezależnych okoliczności (pandemia, kwestie systemowe) dokładają wszelkich działań, aby zrealizować zakładane cele. Ta kwestia, w stosunku do poprzedniego badania ewaluacyjnego nie uległa zmianie i jest jednym z podstawowych powodów dla którego LGD działa zgodnie z założonym harmonogramem i osiąga założone rezultaty.

Realizowane przez LGD działania (szkolenia, warsztaty, spotkania podczas lokalnych imprez kulturalnych), były dobrą platformą współpracy i wymiany wspólnych doświadczeń i oczekiwań społeczności lokalnej względem władz samorządowych. Wszystkie działania przewidziane w projektach własnych były realizowane zgodnie z przyjętym harmonogramem oraz z należytą starannością. Efekty były na bieżąco monitorowane i analizowane w celu zapobiegania ewentualnym nieprawidłowościom.

Biorąc pod uwagę właściwe zarządzanie budżetem na realizację LSR proponuje się kontynuowanie prowadzenia ciągłego monitoringu w stosunku do beneficjentów, którzy mimo podpisanej umowy o udzielenie pomocy finansowej, nie realizują projektów a wręcz zastanawiają się czy wywiążą się z zadania. Działanie to, prowadzone przez Biuro LGD pozwoli na szybką interwencję w celu odblokowania środków finansowych. Proponuje się także stały kontakt z beneficjentami realizującymi przedsięwzięcia w celu uzyskania danych o ostatecznym zakresie projektu, ostatecznym budżecie i ewentualnych

zmianach, które zaszły w wyniku uwag formalnych Instytucji Wdrażającej. Pozwoli to na stały monitoring rzeczywistego osiągnięcia założeń LSR

Rekomenduje się zwiększenie ilości spotkań roboczych w zakresie ustaleń pomiędzy LGD a Instytucją Wdrażającą w celu uniknięcia sprzecznych interpretacji co do zakresu dokumentacji konkursowej czy rozliczania wniosków,

Rekomendujemy zwiększenie środków finansowych na funkcjonowanie LGD w celu zapewnienia sprawnej, szybkiej obsługi beneficjentów

Funkcjonowanie Ogólnopolskiej Sieci partnerstw LGD czy Dolnośląskiej Sieci Partnerstw pozwala na wymianie doświadczeń, dzielenie się wiedzą w zakresie oceny czy wdrażania wniosków przede wszystkim w celu uniknięcia najczęściej popełnianych błędów przy projektach

Zapewnienie odpowiedniej kadry, która posiada doświadczenie i wiedzę co do specyfiki wdrażanych projektów i to zarówno na poziomie lokalnym, jak i regionalnym. Ciągłość realizacji działań w nowym okresie programowym może zostać zapewniona przy tak samym wysokim zaangażowaniu kadry wdrażającej strategię.

Wspieranie kapitału społecznego w przyszłości powinno być oparte na upowszechnianiu istniejących już rozwiązań oraz zapewnienie ciągłości finansowania działań, które przynoszą pozytywne efekty.

LSR przyczynia się do rozwoju lokalnej przedsiębiorczości poprzez wzmocnienie potencjału regionu, podnoszenie poczucia przynależności i utożsamianie się z regionem przedsiębiorców.

Kapitał społeczny, który został zbudowany w ramach realizacji projektu, posiada wszystkie modelowe cechy wskazywane przez socjologów i ekonomistów⁴. Powstałe sieci powiązań posiadają cechy zaufania wiążącego: lojalności i zależności. Kapitał powstały w ramach LGD, jest wprowadzany na poziomie rozwoju wstępnego. Relacja i zależności, które zostały wypracowane na poziomie relacyjnym, powinny zostać nadal wsparte poprzez kontynuację już realizowanych działań. Rola LGD, jako lokalnego lidera, wspierającego więzi i budującego potencjał społeczny, powinna zostać utrzymana i implementowana. Dzięki takiej formule realizowanej dotychczasowo:

- a) wspierany jest kapitał konkurencyjny – przedsiębiorstwa (zwłaszcza małe i średnie) będąc podstawą lokalnej gospodarki, mają szansę na działania kooperacyjne oraz zrzeczanie się. Sieciowanie pozwoli na tworzenie konsorcjów, wzajemne wspieranie się, uruchamianie wewnętrznych mechanizmów konkurencyjności.

⁴ Putnam R.D., Leonardi R., Nanetti R.Y. (1993). Making democracy work. Princeton, NJ: Princeton University Press

- b) Wspieranie działań w obrębie turystyki - kontynuacja wspierania lokalnych potencjałów, podnoszenie świadomości społecznej odnośnie lokalnej tożsamości. Sfera ta jest mocno powiązana ze wspieraniem przedsiębiorczości oraz racjonalnym wykorzystaniem środowiska naturalnego. Rekomenduje się kontynuację dotychczasowych działań, w miarę możliwości ich intensyfikowanie.
- c) na etapie kształtowania LSR dokonano analizy SWOT obszaru oraz przeprowadzono szereg konsultacji społecznych. Oszacowano potrzeby społeczne, a na podstawie oceny stanu wyjściowego wykreowano rodzaje operacji, jakie powinny uzyskać wsparcie (rodzaje te wynikały także z dostępnego katalogu wsparcia w ramach PROW 2014-2020). W LSR założono cele, które odpowiadały zmianom, jakie były oczekiwane na obszarze. Tak ukształtowaną LSR i jej celom przypisano odpowiednie wskaźniki i sformułowano procedury, umożliwiające składanie konkretnie określonych operacji, mających na celu zmianę obszaru LSR w oczekiwanym kierunku (wynikającym z analizy). Na etapie wdrażania LSR nie ma zatem możliwości, by projekty realizowane w ramach LSR nie przyczyniały się do osiągnięcia celów LSR lub nie odpowiadały na potrzeby społeczności z obszaru LGD.⁵ Dokonując analizy danych w odniesieniu do założonych celów i działań, w przypadku grup defaworyzowanych sytuacja wygląda następująco:

GRUPA BENEFICJENTÓW	PROBLEM	OCENA	SPOSÓB ROZWIĄZANIA PROBLEMU W OKRESIE DZIAŁANIA LGD
Osoby z niepełnosprawnością	Ograniczony dostęp do rynku pracy Brak akceptacji społecznej Ograniczone zaangażowanie w działania społeczne	W okresie realizacji działań LGD, została wprowadzona Ustawa o zapewnieniu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, tym samym nastąpiło wiele procedur i środków, umożliwiających działania włączające. W ramach działań LGD realizowano działania włączające OzN w ramach lokalnych inicjatyw, prowadzenie i rozszerzanie	Szkolenia w zakresie tworzenia miejsc pracy dla osób niepełnosprawnych oraz ich pracodawców Działania prospołecznie na rzecz akceptacji niepełnosprawności Włączanie osób z niepełnosprawnością w działania LGD,

⁵ Za: Sprawozdania roczne 2021 -2022

		działalności gospodarczej również była wspierana wśród przedstawicieli tej grupy	
Osoby młode wkraczające na rynek pracy Kobiety mieszkające na wsi, niepracujące; kobiety wracające na rynek pracy	Niedostateczna oferta pracy Brak wiedzy na temat możliwości prowadzenia działalności gospodarczej Utrudniony dostęp do dóbr kultury Niska samoocena Brak pracy	Wzrost zainteresowania lokalnym rynkiem pracy i przedsiębiorczością wśród ludzi młodych – rekomenduje się kontynuację wcześniej rozpoczętych działań	Szkolenia w zakresie tworzenia miejsc pracy dla osób młodych oraz ich potencjalnych pracodawców Pomoc dla osób tworzących miejsce pracy Warsztaty i szkolenia Zajęcia podnoszące umiejętności Szkolenia dot. tworzenia miejsc pracy Aktywizacja społeczna
Osoby 50 +	Brak zaangażowania Zły stan zdrowia	Promocja działań jest atrakcyjna dla osób po 50 roku życia. Chęć zostania w regionie pozwala rozważyć np. rozpoczęcie lub kontynuację pracy/prowadzenie działalności gospodarczej . Rekomenduje się kontynuację działań	Działania aktywizacyjne, w tym prozdrowotne Wykorzystanie potencjału wiedzy osób doświadczonych
Bezrobotni, osoby długotrwale poszukujące pracy	Brak zaangażowania w znalezienie pracy Brak pracy Niedostosowana oferta pracy Wykształcenie, kwalifikacje nieodpowiadające zapotrzebowaniu na rynku pracy	Rekomenduje się kontynuację działań	Pomoc dla osób tworzących miejsca pracy Zajęcia podnoszące umiejętności Szkolenia w zakresie przedsiębiorczości Szkolenia, warsztaty, aktywizacja społeczna

Rekomenduje się kontynuację założonych działań, pewne spowolnienia czy też ograniczony dostęp do potencjalnych grup był wynikiem trudnej sytuacji pandemicznej. Podejmując podobne działania, jakie były realizowane do tej pory, zachowując systematyczność i stabilną intensywność, pozwoli na wysoki poziom wsparcia grup dewaloryzowanych.

Powstały w ramach inicjatywy potencjał rozwojowy jest sukcesywnie wspierany oraz umacniany, poprzez bezpośredni kontakt, spójną i rzetelną informację. Bardzo ważnym elementem jest też otwarcie się beneficjentów na możliwości realizacji działań innowacyjnych. Beneficjenci zwracali uwagę na formułę prowadzenia wsparcia – dla nich model ten był innowacyjny, oparty na działaniach ko-kreacji. Perspektywa brania odpowiedzialności za wspólne działania w subregionie oraz wpływ na procesy, które będą miały miejsce:

- a) wzmacnia potencjał rozwojowy i kapitał społeczny;
- b) wspiera i umacnia procedury sieciowania i współpracy;
- c) buduje tożsamość subregionalną, pozwala na utożsamianie się z lokalnym rynkiem;
- d) przyczynia się do wzrostu konkurencyjności regionu.

Działania podjęte w ramach LSR są spójne z założeniami programowymi, realizowane projekty wpisują się w założone cele. Projekty realizowane w ramach LSR są spójne z zidentyfikowanym potencjałem oraz z kierunkami rozwoju wskazanymi podczas warsztatów partycypacyjnych. Przyczyniają się tym samym do realizacji celów Programu. Przeprowadzone inwestycje są komplementarne względem siebie i realizują określone wskaźniki. Tworzenie lokalnych grup powoduje powstawanie innowacyjnych modeli partnerskich, co w dłuższym okresie wpływa na podniesienie potencjału w obszarze przedsiębiorczości i konkurencyjności przedsiębiorstw i regionów.

BIBLIOGRAFIA/ŹRÓDŁA

- Bielecka K., Paprzycki M., Piasecki Z., 1979, „Ocena stosowalności wybranych metod ilościowych w typologii rolnictwa”, Polska Akademia Nauk, Komitet Przestrzennego Zagospodarowania Kraju
- Ewaluacja. Poradnik dla pracowników administracji publicznej, 2012, Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, Warszawa
- Lokalna Strategia Rozwoju Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Partnerstwo Ujście Baryczy”,

SPIS RYCIN

Ryc. 1. Alokacja operacji indywidualnych w euro	18
Ryc. 2. Struktura wnioskodawców projektów	21
Ryc. 3. Struktura budżetu wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju w podziale na cele główne w euro	23
Ryc. 4. Struktura budżetu wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju w podziale na cele szczegółowe w euro	23
Ryc. 5. Struktura budżetu wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju w podziale na cele szczegółowe w euro	24
Ryc. 6. Stopień realizacji budżetu na wdrażanie LSR (%)	25
Ryc. 7. Źródło informacji o LGD oraz możliwości aplikowania o środki finansowe.....	32
Ryc. 8. Ocena współpracy z LGD.....	33

SPIS TABEL

Tabela 1 Analiza SWOT LGD Ujście Baryczny	5
Tabela 2 Cele szczegółowe dla LGD Ujęcie Baryczny	6
Tabela 3 Wskaźniki produktu dla LGD Ujęcie Baryczny	7
Tabela 4 Wskaźniki rezultatu dla LGD Ujęcie Baryczny	8
Tabela 5 Nabory w poszczególnych kategoriach tematycznych dla operacji indywidualnych	16
Tabela 6 Zakres realizowanych projektów w ramach przedsięwzięcia infrastruktura publiczna	17
Tabela 7. Przygotowanie i realizacja działań w zakresie współpracy z lokalną grupą działania	20
Tabela 8 Stopień realizacji wskaźników produktu i rezultatu w ramach celu 1.....	26
Tabela 9. Stopień realizacji wskaźników produktu i rezultatu w ramach celu 2.....	28
Tabela 10 Stopień realizacji wskaźników produktu i rezultatu w ramach celu 3.....	29